

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VÝBORY, KOMISE A DELEGACE POSLANECKÉ SNĚMOVNY

CO JSOU SNĚMOVNÍ VÝBORY?

Výbory jsou stálými orgány Poslanecké sněmovny. Jejich význam spočívá především v jejich legislativní a kontrolní činnosti. Právě v rámci jednání jednotlivých výborů jsou přijímána nejdůležitější rozhodnutí týkající se návrhů zákonů. Základní principy činnosti sněmovních výborů nalezneme v Ústavě ČR, podrobnou úpravu potom v zákoně č. 90/1995, o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Výbory se nezabývají vyšetřovací činností. Takovou pravomoc Ústava svěřuje zvláštnímu orgánu – vyšetřovací komisi.

Podle zákona o jednacím řádu zřizuje Sněmovna z poslanců mandátový a imunitní výbor, petiční výbor, rozpočtový výbor, kontrolní výbor, organizační výbor, výbor pro mediální záležitosti, výbor pro evropské záležitosti a další výbory, na nichž se usnese. Vedle těchto uvedených výborů je tedy možné vytvořit i další výbory, a to na základě rozhodnutí Poslanecké sněmovny – obvykle se vytváří výbor zahraniční, zemědělský, ústavně-právní, hospodářský aj. Odborné oblasti, jimž se výbory věnují, se zpravidla řídí věcným rozdělením kompetencí vlády mezi jednotlivá ministerstva.

Členy výborů Poslanecké sněmovny mohou být pouze poslanci. Do výborů se obvykle rozdělují podle své profesní či zájmové specializace. Přitom platí, že kromě členství ve výboru mandátovém a imunitním, petičním a organizačním může být poslanec členem nejvýše dvou dalších výborů. Poslanec může být zvo-

len předsedou pouze jednoho výboru. V rámci dodržování důsledného oddělení legislativy od exekutivy nemůže být poslanec, který je členem vlády, také členem výboru. Předseda a místopředsedové Poslanecké sněmovny jsou členy pouze organizačního výboru. Funkce předsedů výborů jsou obsazovány na základě dohody politických stran. Vlastní volba předsedů pak probíhá tak, že nejprve je předseda zvolen členy výboru a posléze ještě musí být potvrzen rozhodnutím celé Sněmovny. Ne zvolí-li výbor nového předsedu v určené lhůtě, nebo Sněmovna nového předsedu nepotvrdí, zvolí předsedu výboru Sněmovna. Výbor dále volí místopředsedy a ověřovatele výboru. Schůze výboru jsou veřejné, pokud to zákon nevyklučuje a pokud se výbor neusnese jinak. Řízení v disciplinárních věcech je však vždy neveřejné.

JEDNÁNÍ VÝBORŮ

Výbor je schopen se usnášet za přítomnosti nejméně jedné třetiny svých členů. Pokud chce výbor přijmout usnesení k danému zákonu nebo k jakékoliv jiné otázce, musí pro něj hlasovat nadpoloviční většina přítomných členů. Významnou roli při tom hraje předsedou určený zpravodaj, který vždy připravuje zpravodajskou zprávu, ve které předložený návrh hodnotí a přibližuje jeho obsah ostatním poslancům. Nesouhlasí-li menšinová skupina poslanců (alespoň jedna pětina z celkového počtu

členů výboru) s přijatým usnesením, může určit vlastního zpravodaje k přednesení oponentní zprávy o daném problému. Tím je zajištěno, že na plénu zazní i hlas opozice.

Některé výbory zřizují k řešení specifických otázek další orgány – **podvýbory**. Jejich členem může být také pouze poslanec. Tento podvýbor pak předkládá výsledky svého jednání a činnosti výboru, který jej zřídil.

JEDNOTLIVÉ SNĚMOVNÍ VÝBORY

Organizační výbor má charakter kolektivního orgánu, který funkčně zajišťuje činnost Sněmovny. Jeho aktivita spočívá především v přípravě schůzí Sněmovny, popř. společných schůzí Sněmovny a Senátu – navržení termínu jednání a programu, zařazení jednotlivých návrhů zákonů, apod. Předsedou organizačního výboru je vždy předseda Poslanecké sněmovny, místopředsedy výboru jsou místopředsedové Sněmovny. Další členy navrhuje poslanecké kluby podle zásady poměrného zastoupení. Jednání organizačního výboru je neveřejné, pokud se výbor neusnese jinak.

Petiční výbor – Vedle běžné legislativní práce je tento výbor pověřen rozhodováním o peticích adresovaných Poslanecké sněmovně. O přijatých peticích, jejich obsahu a způsobu vyřízení předkládá petiční výbor zprávy Sněmovně. Nestanoví-li Sněmovna jinak, předkládá výbor takovou zprávu nejpozději do 15. srpna za první pololetí běžného roku a do 15. února za druhé pololetí předchozího kalendářního roku.

Mandátový a imunitní výbor zkoumá, zda jednotliví poslanci a náhradníci za poslance byli platně zvoleni. Dále zkoumá, zda mandát poslance nezanikl, a v pochybnostech o zániku mandátu poslance pro ztrátu volitelnosti nebo pro neslučitelnost funkce

s výkonem funkce poslance předkládá svá zjištění s návrhem předsedovi Sněmovny. Zjišťuje také, zda jsou v imunitních věcech dány podmínky pro trestní stíhání poslance. Vede disciplinární řízení proti poslanci a rozhoduje o něm. Jednání tohoto výboru jsou podle zákona neveřejná. Vzhledem k tomu, že takto vymezená činnost nepředpokládá stálou aktivitu výboru, všichni jeho členové pracují zároveň v jednom nebo dvou dalších legislativních výborech.

Rozpočtový výbor je ze zákona zřizován v každém volebním období. Má významné pravomoci v rámci schvalování návrhu státního rozpočtu a státního závěrečného účtu. V rámci legislativní činnosti projednává především návrhy zákonů týkajících se oblasti veřejných financí. Výbor také schvaluje formou usnesení některé vnitřní předpisy týkající se činnosti Poslanecké sněmovny a její kanceláře.

Hospodářský výbor v rámci své legislativní činnosti projednává především návrhy zákonů z celé oblasti národního hospodářství.

V rámci své legislativní činnosti se **ústavně-právní výbor** zabývá návrhy ústavních zákonů a dále zákonů, které souvisejí s ústavněprávní problematikou, se systémem soudnictví, s oblastí lidských práv apod.

Jedním z nejmladších parlamentních výborů je **výbor pro evropské záležitosti**, který byl zřízen v souvislosti s nárůstem tzv. evropské agendy projednávané v Poslanecké sněmovně. Nahradil tak původní výbor pro evropskou integraci.

KOMISE POSLANECKÉ SNĚMOVNY

Komise zřízené Poslaneckou sněmovnou se mohou skládat z poslanců a dalších osob, které nejsou poslanci. Takto zřízené komise jsou stálé nebo dočasné. Poslanecká sněmovna těmto komisím stanoví příslušné úkoly. Předseda komise je

V devátém volebním období rozhodla Poslanecká sněmovna o zřízení následujících 19 výborů:

Výbory PSP ČR (10. 4. 2024)	
Hospodářský výbor	Výbor pro evropské záležitosti
Kontrolní výbor	Výbor pro sociální politiku
Mandátový a imunitní výbor	Výbor pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu
Organizační výbor	Výbor pro zdravotnictví
Petiční výbor	Výbor pro životní prostředí
Rozpočtový výbor	Zahraniční výbor
Ústavně právní výbor	Zemědělský výbor
Výbor pro mediální záležitosti	Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj
Výbor pro obranu	
Výbor pro bezpečnost	

vždy volen Sněmovnou a musí vždy být poslancem. Poslanec, který je členem vlády se však členem komise, a tudíž ani jejím předsedou stát nemůže. Některé komise vznikají na základě zvláštních zákonů a jsou zřízeny obligatorně (např. zákon č. 154/1994 Sb. o Bezpečnostní a informační službě, zákon č. 283/1991 Sb. o Policii ČR aj.). Tím má být zajištěna parlamentní kontrola nad oblastí, která jinak spadá pod kompetence exekutivy. Vždy se zřizuje komise pro práci Kanceláře Poslanecké sněmovny, která dbá na funkční zajištění parlamentní činnosti. V devátém volebním období bylo zřízeno 14 komisí:

- Stálá komise pro hybridní hrozby
- Stálá komise pro kontrolu činnosti Bezpečnostní informační služby
- Stálá komise pro kontrolu činnosti Finančního analytického úřadu
- Stálá komise pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů
- Stálá komise pro kontrolu činnosti Národního bezpečnostního úřadu
- Stálá komise pro kontrolu činnosti Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost
- Stálá komise pro kontrolu činnosti Úřadu pro zahraniční styky a informace
- Stálá komise pro kontrolu činnosti Vojenského zpravodajství
- Stálá komise pro kontrolu poskytnutí údajů z centrální evidence účtů
- Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací
- Stálá komise pro práci Kanceláře Poslanecké sněmovny
- Stálá komise pro rodinu a rovné příležitosti
- Stálá komise pro Ústavu České republiky
- Volební komise

VYŠETŘOVACÍ KOMISE

Vyšetřovací komise Parlamentu jsou významným nástrojem parlamentní kontroly výkonné moci. Může je zřídit pouze Poslanecká sněmovna a nikoliv Senát, což odpovídá principu, že vláda je odpovědná právě pouze Poslanecké sněmovně. Při vyšetřování na parlamentní půdě dochází nejčastěji k prověřování činnosti některých složek státní správy a Poslanecká sněmovna tak může snadno vyvodit důsledky ze závěrů vyšetřování (např. přijme usnesení, ve kterém žádá vládu k přijetí příslušných opatření, nebo může požadovat odvolání odpovědného vládního úředníka

nebo ministra nebo dokonce může vyjádřit nedůvěru vládě). Jednací řád vyšetřovací komise tvoří přílohu zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny a poskytuje jejím členům značné pravomoci.

Komise si opatřuje potřebné podklady formou podávání vysvětlení, výsledku svědků a může si také ke své činnosti přibrat znalce nebo tlumočníka. Na základě předvolání je každý povinen dostavit se ke komisi a vypovídat jako svědek o věci, která je předmětem šetření. V případě, že se nedostaví, má komise možnost nechat dotyčnou osobu předvést. Jednání vyšetřovací komise je zpravidla veřejné. Nasvědčují-li skutečnosti zjištěné vyšetřovací komisí, že byl spáchán trestný čin, může vyšetřovací komise oznámit takovou skutečnost orgánům činným v trestním řízení.

PŘEHLED VYŠETŘOVACÍCH KOMISÍ PS PČR

1992–1996

- Vyšetřovací komise pro vyšetření okolností souvisejících s akcemi „Norbert, Zásah, Vlna“

1996–1998

- Vyšetřovací komise pro šetření okolností krachu Kreditní banky, a.s. Plzeň
- Vyšetřovací komise pro objasnění vztahu organizovaného zločinu a státní správy v tzv. olomoucké kauze
- Vyšetřovací komise pro zjištění podmínek privatizace a ekonomického fungování POLDI Kladno

1998–2002

- Vyšetřovací komise pro objasnění rozhodování státu v IPB od doby jejího vzniku do uvalení nucené správy a jejího prodeje ČSOB
- Vyšetřovací komise pro vyšetření činnosti regionálního transplantačního centra Fakultní nemocnice v Ostravě
- Vyšetřovací komise pro vyšetření pochybností vzniklých v kauze SPT Telecom, a.s.

2002–2006

- Vyšetřovací komise pro objasnění skutečností v souvislosti se smlouvou o výstavbě dálnice D 47 mezi státem a firmou Housing and Construction
- Vyšetřovací komise pro zjištění skutečností v souvislosti s arbitrážním řízením ve věci CME versus Česká republika
- Vyšetřovací komise ve věci vyrovnání České republiky se společností Diag Human
- Vyšetřovací komise k prošetření hospodaření Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR
- Vyšetřovací komise pro zjištění role vlády, privátních firem a dalších subjektů v procesu restrukturalizace a privatizace chemického průmyslu

2006–2010

- Vyšetřovací komise pro vyšetření důvodů a souvislostí neoprávněného udělování akademických titulů na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni, včetně vyšetření role Akreditační komise a MŠMTV při garanci a kontrole kvalit vysokoškolského vzdělávání na veřejných a soukromých vysokých školách v České republice.
- Vyšetřovací komise pro vyšetření neoprávněných zásahů do soukromého a rodinného života některých osob uskutečňovaných za účelem nátlaku na členy Parlamentu České republiky.
- Vyšetřovací komise pro vyšetření prorůstání organizovaného zločinu a zájmových skupin do činnosti orgánů veřejné moci.
- Vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny k vyšetření okolností výběrového řízení a uzavření smlouvy na dodávku výkonového mýta pro nákladní vozidla nad 12 tun mezi Českou republikou a firmou Kapsch.

2010–2013: – nebyla zřízena žádná komise

2013–2017

- Vyšetřovací komise k prověření způsobů vyšetřování kauzy OpenCard
- Vyšetřovací komise pro vyšetření závažných pochybení, která se stala při přípravě a realizaci stavby dálnice D47
- Vyšetřovací komise k prověření činnosti příslušníků Policejního prezidia České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Policie České republiky a státních zástupců Vrchního státního zastupitelství v Olomouci v souvislosti s reorganizací ÚOOZ a ÚOKFK Policie České republiky k 1. srpnu 2016
- Vyšetřovací komise k prověření, zda nedocházelo k protiprávnímu jednání v souvislosti s možným neoprávněným získáváním spisů orgánů činných v trestním řízení nebo informací z těchto spisů a zda informace takto získané nebyly zneužívány k ovlivňování politické soutěže nebo destabilizaci demokratického právního státu

- Vyšetřovací komise k prověření činnosti příslušníků Policie České republiky k 1. srpnu 2016

2017–2021

- Vyšetřovací komise k OKD
- Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě

PARLAMENTNÍ DELEGACE

Parlamentní delegace reprezentují Českou republiku u jiných obdobných parlamentních shromáždění a u jiných významných mezinárodních organizací. Senát a Poslanecká sněmovna Parlamentu vysílají své členy, kteří tvoří jednu delegaci. V osmém období byly zřízeny tyto delegace:

- Stálá delegace Parlamentu do Meziparlamentní unie
- Stálá delegace Parlamentu do Parlamentního shromáždění NATO
- Stálá delegace Parlamentu do Parlamentního shromáždění Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
- Stálá delegace Parlamentu do Parlamentního shromáždění Rady Evropy
- Stálá delegace Parlamentu do Středoevropské iniciativy

SHRNUTÍ

- Výbory jsou orgány Poslanecké sněmovny.
- Hlavní náplní práce výborů je legislativní a kontrolní činnost.
- Výbory jsou partnerskými orgány ministerstev.
- Každý poslanec je členem některého z výborů.
- Sněmovna dále zřizuje komise, vyšetřovací komise a delegace.

